

bf09

1106

SADEV

|| SWEDISH
|| AGENCY FOR
|| DEVELOPMENT
|| EVALUATION

Svenska utvärderingsaktörer som arbetar med internationellt utvecklingssamarbete

En sammanställning av mandat, arbetsformer, projekt och framtida prioriteringar

**Underlag för Utvecklingsutvärderingsdag
27/5, 2008
Skogshem & Wijk, Lidingö**

Förord

Idag bedriver en rad svenska institutioner och organisationer utvärderingar och studier av det svenska utvecklingsarbetet. Mandaten och arbetssätten kanske skiljer sig åt, men det finns också många beröringspunkter i såväl inriktning som arbetssätt.

SADEV har därför inbjudit dessa aktörer till en gemensam samtalsdag den 27 maj, 2008. Tanken är att samla utvärderare från olika institutioner och organisationer som arbetar med internationellt utvecklingsarbete, med syftet är informera varandra om den verksamhet som bedrivs och att identifiera gemensamma intressen och utmaningar. Om intresse finns från olika parter kan detta informationsutbyte leda till en bättre samverkan mellan våra verksamheter.

Inbjudan har gått ut till PUU-Nätverket (Ramarnas nätverk för Planering, Uppföljning och Utvärdering), Riksdagens utredningstjänst, Riksrevisionen, Sida/UTV, och Statskontoret. Till samtalsdagen inbjuds även företrädare för UD och Sida för att tala om hur de ser på vilken roll som utvärderingsfunktionen har i den nya svenska utvecklingspolitiken, samt för att presentera områden där de ser ett särskilt behov av utvärderingar inom den närmaste framtiden och på vilka sätt vi behöver samverka för att täcka upp dessa områden.

Några av de inbjudna utvärderingsaktörerna arbetar dels med löpande utvärderingar av projekt och programinsatser, dels med mer övergripande utvärderingar på strategisk nivå. Inriktningen på samtalsdagen den 27 maj är begränsad till den senare typen av utvärderingar.

Som underlag för samtalsdagen har SADEV gjort denna sammanställning av information om de deltagande institutionerna. Texterna som här presenteras är författade av organisationerna själv och ger en kort introduktion till respektive aktörs mandat, arbetsformer, avslutade och pågående projekt, samt prioriteringar och utmaningar inför framtiden.

Innehåll

1	RAMARNAS NÄTVERK FÖR PLANERING, UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING, PUU-NÄTVERKET	1
1.1	Generella utmaningar i utvärdering identifierade av PUU-nätverket ...2	
1.2	Exempel på aktuella utvärderingar inom ramorganisationerna 2007-2009	4
2	RIKSDAGENS UTREDNINGSTJÄNST.....	6
2.1	Inledning.....	6
2.2	Organisation och personal	6
2.3	Verksamhet.....	7
2.4	Utredningar inom alla politikområden	7
2.5	Uppdragsgivare och rapportering	7
2.6	Externa kontakter – nationellt och internationellt	8
2.7	InfoPM, Fickfakta m.m.	8
2.8	Uppföljnings- och forskningsfrågor	9
3	RIKSREVISIONEN	11
3.1	Om Riksrevisionen.....	11
3.2	Effektivitetsgranskningar av bistånd	11
3.3	Planerade granskningar.....	11
4	SADEV.....	12
4.1	Inledning.....	12
4.2	Institutets mandat.....	12
4.3	Prioriterad inriktning på verksamheten	13
4.4	Utmaningar i verksamheten	14
4.5	Avslutade projekt.....	15
4.6	Pågående projekt	15
5	SIDA/UTV.....	17
5.1	Sekretariatet för utvärdering och intern revision (UTV): 1995-2008. 17	
5.2	Sekretariatet för utvärdering (UTV): 2008-	17
5.3	Utmaningar i verksamheten	18
5.4	Avslutande och pågående utvärderingar under 2007 (utdrag från UTV:s årsrapport)	20
6	STATSKONTORET	23

1 RAMARNAS NÄTVERK FÖR PLANERING, UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING, PUU-NÄTVERKET

Ramarnas nätverk för planering, uppföljning och utvärdering, PUU-nätverket, bildades 1991. Nätverket har möts med varierande intensitet och har bytt namn några gånger under åren, men består idag av ett 50-tal personer från ramorganisationerna. Nätverket träffas fem till sex gånger per år.

Ramorganisationerna representerar en mångfald av enskilda organisationer i Sverige, med olika bakgrund och inriktning. Det är solidaritetsorganisationer, kyrkor, paraplyorganisationer, bidragsförmedlare, folkrörelser, miljöorganisationer, många med anställda och många som bygger på frivilligt engagemang. I några fall är organisationen genomförare av insatser internationellt, i andra fall "samordnare" utifrån Sidas regelverk. Under 2008 pågår genom dessa organisationer 1944 projekt med stöd från Sida/SEKA (Sida NGO Database 2008-04-24).

Syftet med nätverket är att vara mötesplats för erfarenhetsutbyte kring metodfrågor samt strategiskt påverkansarbete gentemot Sida eller andra svenska utvecklingsaktörer, ofta i relation till riktlinjer och ramvillkor som omfattar PUU-frågor. Nätverket har inte officiellt mandat att föra ramorganisationernas talan, det sker genom ramarnas GS-nätverk.

Gemensamma utmaningar gäller utvecklandet av sunda system för PUU internt i organisationerna och i relation till bidragsgivare såsom Sida. I en bransch med ständiga skiften i politik, modeord och prioriterade strategier gäller det att vara grundad i sin identitet och i den känsla av globala gemenskap som utmärker det civila samhällets aktörer.

Nätverket har hittills inte initierat några utvärderingar själva, men utgör forum för erfarenhetsutbyte kring genomförda utvärderingar, både metod- och innehållsmässigt. Dessutom finns ett ökat utbyte kring behov av belysning av särskilda frågor, som med fördel skulle kunna vara ämne för utvärdering.

Genom åren har interna analyser visat på vissa svårigheten med att göra en tydlig distinktion mellan mål och medel när det gäller stärkande av det civila samhället och fattigdomsbekämpning. Detta har antagligen att göra med de relativt vida definitioner av begreppen som vi rör oss med, där utsatthet och fattigdom inte bara tolkas i termer av ekonomisk situation utan också som brist på säkerhet och makt över sitt eget liv, och där det civila samhället inte bara tillmätts ett instrumentellt värde. Utvärderingar och analyser behöver i termer som går att värdera svara på frågor som; Vad leder samarbetet, påverkansarbetet, organiseringen, den ökade kunskapen och kapaciteten till? Förändras människors

liv för att de lär sig mer om demokrati och mänskliga rättigheter, att de organiserar sig och blir bättre på att påverka eller samarbeta med andra? Nätverket har tidigare identifierat en brist på utvärderingar som svarar på "enkla" raka frågor, exempelvis; Hur många kvinnor och män har fått det hur mycket bättre på vilket sätt genom insatsen? Vi kan ibland tendera att göra det enkla svårare än det är, men också det svåra för enkelt.

Enligt en enkät som genomfördes för ett år sedan bland nätverkets medlemmar varierar antalet genomförda utvärderingar bland ramorganisationerna mellan två och 35 utvärderingar per år. Antalet genomförda förstudier varierar mellan en och 100 per år. Systemen för uppföljning av hur mycket resurser som satsas på utvärdering är svaga, och ibland också uppföljningen av resultat. En viktig gemensam utmaning är att hitta relevanta system för att planera och följa upp utvärderingar.

1.1 Generella utmaningar i utvärdering identifierade av PUU-nätverket

Förändringssyn

Vad tror vi på? Hur tror vi att utveckling sker och vad är dess viktiga drivkrafter? När vi värderar hur utvecklingsinsatser genomförs, vad avgör vad som är lyckat eller misslyckat? Detta är viktiga och avgörande frågor för de som involverar sig i utveckling och utvärdering av utvecklingsinsatser. Det neutrala och objektiva utlåtandet är inte vad vi söker, utan snarare tydligt redovisade värdegrundade analyser.

Utvecklande förhållningssätt

Utvärdering är en del i den utvecklingspraxis som organisationen bekänner sig till. Det handlar om delaktighet, öppenhet, samarbete, inklusivitet och bemäktigande. Utvärdering måste också vara del av praxis och inte tillåtas genomföras på sätt som går emot centrala förhållningssätt.

Kommunikation

Utvecklingssamarbete handlar liksom alla sociala processer om kommunikation. För att nå goda resultat och bestående effekter är kommunikation nödvändigt. I utvärdering är utmaningen att dialogen inleds och hålls levande mellan de involverade aktörerna under hela processen.

Kontrollerat lärande

Utvärdering förstås allt oftare som en lärande process medan kontrollen sägs vara något som kommer med som något nödvändigt ont. Vi anser att utvärdering kan vara lärande och kontrollerande, var för sig eller både och. I asymmetriska maktrelationer tenderar utvärdering dock fortfarande att bli den mäktiges kontroll av den maktlösa. Det viktiga är att det är tydligt och överenskommet vad som gäller. Rätten att kontrollera köps inte bara med pengar. Möjligheten att lära ges den som vill ta emot.

Watchdog

Civila samhällets aktörer bär upp en avgörande roll i bevakandet av viktiga samhällsaktörer, statliga eller icke-statliga, i relation till mänskliga rättigheters uppfyllande. Utmaningen i utvärdering är därmed att vara ett verktyg både för att förstå hur människors rättigheter uppfylls men också hur aktörerna (inklusive civila samhället) lever upp till sina plikter.

Resultatorientering

Resultaten måste tala för verksamheten. Vi vill ha resultat, och vi vill kunna visa att vi är med och skapar något tydligt och gediget. Utvärdering är en viktig del av att förstå vad som blir av våra ansträngningar och ge rekommendationer till viktiga förbättringar. Utmaningar består i att förstå vilka mål som visar vägen till väsentliga resultat.

Relationer

Utvärderingar sker i sammanhang och i relationer som ofta är långvariga och dessutom tagit modosamma steg mot jämbördighet. Utmaningar består i att hitta sätt att bevvara förtroendefulla relationer och samtidigt stimulerar till dynamiska och innovativa samarbeten.

Enskilda organisationer – Gemensamma allianser

Civila samhällets organisationer är inte 'enskilda', de är gemensamma. Dessutom hänger de samman i stora globala nätverk och internationella allianser. Denna identitet är viktig i förståelsen av hur dessa organisationer agerar och vilka resultat de skapar. Utvärderingar behöver rymma denna dimension och inte fragmentisera organisationer i projektverksamheter enbart. Förvisso måste varje del bära den kvalitet som överenskommit, men helheten talar bättre om det som är väsentligt och bestående. Helheten är större än summan av delarna.

Meningskapande

Utvärdering är en meningskapande process som hjälper aktörerna att bekräfta värdet och meningen i den verksamhet som bedrivs och de relationer i vilken den sker. Meningen skapas i gemenskapen och tillhörigheten, men framförallt i goda resultat för utvecklingens subjekt, fattiga och utsatta människor.

Utvärderingstänk

I dynamiska och komplexa miljöer kan rigid programutveckling baserat på formativa utvärderingar vara otillräckligt. Detsamma gäller resultatredovisning baserat på enstaka summativa utvärderingar som faller dom långt in i programmets implementeringsperiod. Snarare behöver utvärdering vara ett ständigt flöde inom organisationen eller programmet. Gränser mellan planering, uppföljning och utvärdering suddas därmed ut och blir moment i en lärande process som syftar till att verksamheten är ständigt relevant och effektiv. Utvärdering blir viskningarna i beslutsfattarnas öron.

1.2 Exempel på aktuella utvärderingar inom ramorganisationerna 2007-2009

- Making Sexuality and Gender Visible Afrikagrupperna
- Utvärdering av Afrikagruppernas informationsverksamhet 2006-2007 Afrikagrupperna
- A Review of the Africa Groups of Sweden's (AGS) Organisational Development Programme in South Africa Afrikagrupperna
- Bridging the Gap Afrikagrupperna
- Syntes/Desk study av befintliga utvärderingar Centralamerika och Kambodja avseende demokratiområdet Forum Syd
- Fältstudie Centralamerika och Kambodja avseende demokratiområdet Forum Syd
- Minisyntes av de 29 organisationsbedömningar som gjorts av de sökande projektorganisationerna Forum Syd
- Kapacitetsutveckling-Miljö i Latinamerika Forum Syd
- Informationsbidraget konsekvensutvärdering Forum Syd
- Kartläggning och utvärdering av diverse nätverk Forum Syd
- Utvärdering av Nätverksorganisationer Forum Syd
- Lärandestudie – Syntes Forum Syd
- Gender-Kapacitetsutveckling Forum Syd
- Praktikantverksamheten Latinamerikagrupperna
- Operation Tinku-processen Latinamerikagrupperna
- Temautvärdering-Arbetsmiljö LO-TCOs biståndsnämnd
- Nulägesanalys Brasilien LO-TCOs biståndsnämnd
- Nulägesanalys Ryssland LO-TCOs biståndsnämnd
- Tematisk utvärdering jämställdhet LO-TCOs biståndsnämnd
- Jämställdhet är väl en naturlig sak Palmecentret
- Utvärdering av Palmecentrets hiv/aidsprogram Palmecentret
- Global Respekt 2001-2006 Palmecentret

- Turning towards HIV and AIDS Svenska missionrådet
- Metautvärdering praktikantverksamhet Svenska missionrådet

2 RIKSDAGENS UTREDNINGSTJÄNST

2.1 Inledning

Riksdagens utredningstjänst (RUT) är en enhet inom den centrala riksdagsförvaltningen. Det övergripande målet för riksdagsförvaltningen är att skapa goda förutsättningar för att riksdagen ska kunna uppfylla sina konstitutionella och demokratiska uppgifter. Enligt regeringsformen ska riksdagen fatta beslut om lagar, skatter och hur statens tillgångar ska användas. Att granska och kontrollera regeringens arbete är en annan grundläggande uppgift. Riksdagen bör även i egenskap av det främsta demokratiska statsorganet tjäna som en arena för debatt och opinionsbildning.

Med uppgift att fungera som ett stöd åt ledamöterna i den parlamentariska och demokratiska processen inrättade riksdagen 1955 en upplysningstjänst knuten till Riksdagsbiblioteket. Sedan dess har det politiska livet genomgått stora förändringar, inte minst gällande riksdagen och förutsättningarna för riksdagsledamöternas arbete. Informationsflödet har ökat kraftigt och de politiska dagsfrågorna har blivit alltmer komplicerade och beroende av omvärlden. Väljare, massmedier, organisationer och näringsliv är i dag ständigt närvarande. Förväntningarna på snabba och klara besked ökar.

I takt med att kraven på de politiska beslutsfattarna har vuxit har också utredningstjänstens roll och verksamhet förändrats. Antalet uppdrag, liksom uppdragens komplexitet, har ökat. Sedan mitten av 1960-talet har RUT utgjort en självständig enhet inom riksdagsförvaltningen. Med syftet att föra utredningstjänsten närmare beslutsprocessen fick enheten 2000 sin nuvarande organisatoriska placering inom kammarskansliet.

2.2 Organisation och personal

Internt är utredningstjänsten organiserad i tre sektioner samt en särskild funktion för uppföljnings- och forskningsfrågor.

De tre utredningssektionerna svarar var och en för ett antal ämnesområden med nära anknytning till utskottens beredningsområden:

- Sektionen för ekonomisk analys utför beräkningar av finansiella och fördelningspolitiska effekter av olika politiska förslag.
- Sektionen för samhällsbyggnad, rättsväsende och förvaltning utför utredningar inom områdena offentlig förvaltning, rättsväsende, skattelagstiftning, utrikespolitik, EU-frågor, internationellt utvecklingsbistånd, försvar, miljö och jordbruk.
- Sektionen för välfärdsfrågor arbetar med uppdrag inom områdena hälso- och sjukvård, socialtjänst, pensioner och trygghetssystem, migration,

integration, studiestöd, utbildning, kultur, konsumentfrågor, arbetsmarknadspolitik samt plan- och bostadsfrågor.

- Funktionen för uppföljnings- och forskningsfrågor har i uppgift att stödja utskotten i deras arbete med att följa upp och utvärdera tidigare riksdagsbeslut.

Vid RUT arbetar i dag drygt 40 kvalificerade utredare med olika kompetensinriktningar, bl.a. jurister, nationalekonomer, statsvetare och sociologer.

2.3 Verksamhet

Utredningstjänsten gör utredningar inom alla politiska sakområden, utför ekonomiska beräkningar och analyser samt arbetar med uppföljning, utvärdering och forskningsfrågor. De främsta uppdragsgivarna är riksdagens ledamöter, partikanslier och utskott.

2.4 Utredningar inom alla politikområden

I fråga om politiska sakområden kan exempelvis nämnas utredningar inom miljö-, utbildnings- och socialförsäkringsområdet, liksom frågor om näringspolitik och infrastrukturfrågor. Till andra för utredningsarbetet centrala områden hör beslutsprocessen inom EU, EU:s institutioner samt internationella frågor och utrikespolitik.

I utredningar av juridisk karaktär redogörs för gällande rätt inom områden som exempelvis EG-rätt, skatterätt, straffrätt och offentlig rätt. På det statsvetenskapliga området utreds frågeställningar rörande exempelvis demokrati, opinionsbildning och offentlig förvaltning. Inom det ekonomiska området kan nämnas sektorspecifika utredningar på exempelvis arbetsmarknads- och energiområdet.

Det ekonomiska analysarbete som utförs av sektionen för ekonomisk analys faller i huvudsak inom tre områden: makroanalys, offentligfinansiell analys och fördelningsanalys. Makroanalys innebär att samhällsekonomiska effekter av olika budgetalternativ analyseras. Inom ramen för offentligfinansiell analys beräknas effekter på de offentliga finanserna av förändringar i de regelverk som rör exempelvis skatter och transfereringar. Konsekvenserna för enskilda individer och hushåll beräknas med hjälp av fördelningsanalys.

Utredningstjänsten redovisar också särskilt framtagen statistik, som bearbetas och presenteras på ett lättillgängligt sätt. Det kan gälla exempelvis kriminalstatistik, riksdagsstatistik, socialförsäkringsstatistik och konjunkturstatistik.

2.5 Uppdragsgivare och rapportering

Utredningstjänsten får totalt mellan 2 500 och 3 000 uppdrag per år. Över 90 procent av uppdragen kommer från riksdagsledamöterna och parti-kanslierna i riksdagen, men även utskotten, den övriga riksdagsförvaltningen och parlament i

andra länder lämnar uppdrag till RUT. Andelen uppdrag från respektive parti varierar från år till år, men genomgående märks en viss övervikt för oppositionspartierna. Detta är särskilt märkbart vad gäller verksamheten vid sektionen för ekonomisk analys, vilken i hög grad går ut på att stödja oppositionspartierna i arbetet med att bedöma effekten av de egna budgetalternativen och samtidigt öka jämförbarheten med regeringens budgetproposition.

Bakgrunden till utredningsuppdragen varierar. Ledamöter och partikanslier kan t.ex. behöva underlag, analyser eller beräkningar i samband med utskottens behandling av propositioner, skrivelser och andra ärenden. Enskilda ledamöter kan också behöva utredningsstöd för att skriva motioner, interpellationer och frågor, eller inför en debatt i kammaren. Många ledamöter sitter också med i kommittéer, agerar i massmedier och har internationella uppdrag. Utredningstjänsten är en resurs i alla dessa situationer, men hjälper inte till med att skriva tal och motioner eller formulera politiska utspel. RUT åtar sig inte heller uppdrag som rör privata intressen.

Samtliga uppdrag som kommer in till RUT besvaras skriftligt i form av en promemoria. Utredningarna ska vara opartiska, sakliga och välgrundade och presenteras i en koncentrerad och lättillgänglig form. Utredningstjänstens verksamhet är i huvudsak uppdragsstyrd. Det är alltså uppdragsgivaren – t.ex. ledamoten eller partikansliet – som anger uppdragets innehåll, omfattning och tidsram, även om det ofta sker i dialog med utredaren. Uppdragsgivaren har i princip ensamrätt till informationen och väljer själv i vilken omfattning materialet ska ges en mer allmän spridning.

2.6 Externa kontakter – nationellt och internationellt

För att kunna bistå uppdragsgivarna med välgrundade utredningar inom alla de politiska sakområden som verksamheten omfattar har utredningstjänsten täta kontakter med forskarvärlden, myndigheter och departement, näringsliv och organisationer. Genom utredningstjänstens internationella kontakter kan också frågor om förhållanden i andra länder ställas och besvaras på ett effektivt sätt. Ett värdefullt forum för informationsutbyte är *European Center for Parliamentary Research and Documentation* (ECPRD), som drivs av Europaparlamentet och Europarådets parlamentariska församling.

2.7 InfoPM, Fickfakta m.m.

Som ett komplement till den uppdragsstyrda delen av verksamheten har utredningstjänsten ambitionen att också på eget initiativ utreda och informera i aktuella ämnen. I s.k. InfoPM behandlas en aktuell politisk fråga i ett vidare sammanhang. InfoPM har vanligtvis ett större allmänintresse än enskilda PM och sprids därför i större upplagor till ledamöter, utskott och andra riksdagsorgan. Regelbundet publicerar RUT också nyckeldata om svensk ekonomi i foldern Fickfakta.

Under 2007 och 2008 har utredningstjänsten publicerat följande InfoPM:

- [InfoPM 3/2008 Flykting- och invandringspolitik i EU-länder](#)
- [InfoPM 2/2008 Kvinnorepresentationen i nationella parlament - tendenser, förklaringar och argument](#)
- [InfoPM 1/2008 Reform i Nederländerna: organiseringen av arbetsmarknads-, socialförsäkrings och socialpolitiken](#)
- InfoPM 4/2007 EU:s säkerhets- och försvarspolitik och Nordic Battlegroup
- InfoPM 3/2007 Svenska regeringar 1946-2006
- InfoPM 2/2007 Våld mot kvinnor i nära relationer
- InfoPM 1/2007 Konkurrensen inom dagligvarubandeln

2.8 Uppföljnings- och forskningsfrågor

Vid sidan av den uppdragsstyrda verksamheten ligger även utredningstjänstens arbete med uppföljnings- och forskningsfrågor. Detta arbete är en integrerad del av ärendebereidningen i utskotten och bidrar till att åstadkomma ett bättre berednings- och beslutsunderlag i den politiska processen. Utredningstjänsten bidrar på olika sätt till uppföljningsarbetet, en verksamhet som bedrivs i nära samarbete med utskotten och deras kanslier.

En uppföljnings- och utvärderingsfunktion inrättades hösten 2002 och placerades vid utredningstjänsten. Funktionen skulle dels vara en stödfunktion till utskotten i arbetet med uppföljning och utvärdering, dels fungera som motor i det utskottsövergripande utvecklingsarbetet.

Funktionen, som hittills har bestått av tre tjänster, har haft följande arbetsuppgifter:

- Stödja utskotten i att lägga upp, genomföra och avsluta uppföljnings- och utvärderingsprojekt.
- Stödja utskotten i att upphandla forskare och annan extern expertis för att genomföra uppföljnings- och utvärderingsprojekt.
- Ta fram underlag till uppföljnings- och utvärderingsprojekt på uppdrag av utskotten.
- Medverka i upplägg, genomförande och avslutande kvalitetssäkring för uppföljnings- och utvärderingsprojekt som utförs av andra utredare inom utredningstjänsten.
- Bistå utskottskanslierna i planering och genomförande av seminarier och annat i samband med uppföljningar.
- Stödja utskotten i behandlingen av mål- och resultatinformation i budgetproposition och resultatkrivelser.
- Medverka i det allmänna, utskottsövergripande utvecklingsarbetet inom riksdagen kring uppföljning och utvärdering.
- Ta fram förslag till, lägga upp och anordna utbildningar och seminarier för utskottskanslierna.

Från och med våren 2007 har funktionen nya stödjande uppgifter inom forsknings- och framtidsområdet. Två nya tjänster som forskningssekreterare har inrättats. Särskilda medel har avsatts för att upphandla forskare och annan expertis som kan genomföra forskningsöversikter och ta fram forsknings- och framtidsrelaterat material samt underlag till utskottens uppföljning och utvärdering.

3 RIKSREVISIONEN

3.1 Om Riksrevisionen

Riksrevisionens övergripande mål är att bidra till god resursanvändning och en effektiv förvaltning i staten genom en oberoende granskning av all statlig verksamhet.

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen och ingår i riksdagens kontrollmakt. Granskningsmandatet är delvis förändrat jämfört med Riksrevisionsverket och Riksdagens revisorer. Det omfattar numer all statlig verksamhet, även Regeringskansliet, statliga bolag och stiftelser. Tre riksrevisorer har utsetts av riksdagen för att leda myndigheten.

Verksamheten genomförs inom huvudområdena effektivitetsrevision (EFF) och årlig revision (R). Dessutom finns förvaltningsbistånd mm inom den internationella verksamheten (INL). Riksrevisionen har sitt huvudkontor i Stockholm men har också ytterligare tre kontor: i Jönköping, Karlstad och Uppsala. Dessutom har myndigheten medarbetare i internationell verksamhet.

3.2 Effektivitetsgranskningar av bistånd

Följande granskningar av relevans för seminariet har utförts sedan Riksrevisionen bildades:

- Bistånd via ambassader – En granskning av UID och Sida i utvecklingssamarbetet (RiR 2004:10)
- Oegentligheter inom bistånd - Är Sidas kontroll av biståndsinsatser via enskilda organisationer tillräcklig? (RiR 2007:20)
- Bistånd genom budgetstöd - regeringens och Sidas hantering av en central biståndsform (RiR 2007:31)

Härutöver granskar den årliga revisionen löpande SIDA, SADEV m fl.

3.3 Planerade granskningar

En förstudie pågår för närvarande om statliga myndigheters SIDA-uppdrag.

Ett programarbete bedrivs även inom arbetsgruppen "Sverige i världen" (SIV) som bl a identifierat multilateralt bistånd och SSR-insatser som områden särskilt intressanta att titta på.

4 SADEV

4.1 Inledning

Institutet för Utvärdering av Internationellt Utvecklingssamarbete, SADEV, bildades i januari 2006. Myndigheten, som idag har ett 20-tal anställda, bildades med syftet att utvärdera effektiviteten i och effekter av det svenskfinansierade utvecklingssamarbetet. Genom att presentera och sprida kvalificerade utvärderingar ska SADEV förbättra kunskapen om utvecklingssamarbetet och därigenom höja effektiviteten i biståndet som helhet. Detta är viktiga aspekter för att stärka kvaliteten i det svenskfinansierade utvecklingssamarbetet och för att bidra till att nå det övergripande målet om fattigdomsbekämpning.

SADEVs verksamhet utgår från OECD/DAC:s definition av utvärdering och omfattar utvärderingar av organisering såväl som resultat av det totala svenskfinansierade biståndet, oavsett vilken kanal som används. Även om huvudinriktningen för SADEV är svenskt utvecklingssamarbete, kan myndigheten även studera frågor från en internationell utgångspunkt när detta bedöms som relevant. Tanken är att SADEV genom att publicera relevanta utvärderingar inom dessa områden ska bidra med ökad kunskap och därmed skapa förutsättningar för ett mer effektivt biståndsarbete.

4.2 Institutets mandat

SADEV är ett statligt institut som självständigt eller i samarbete med andra aktörer genomför utvärderingar av det svenska utvecklingssamarbetet. Sedan 1 januari 2008 är SADEV en enrådgivningsmyndighet där arbetet leds av en myndighetschef. Ett insynsråd har tillsatts med uppgift att följa verksamheten och samtidigt ha en funktion av rådgivande karaktär åt myndighetschefen. SADEVs uppdrag beskrivs närmare i regleringsbrevet 2007-12-13 (UD2007/47421/USTYR) där såväl mål som återrapporteringskrav finns specificerade. Uppdraget delas in i två målformuleringar med ett återrapporteringskrav för respektive målformulering.

Mål 1

"Att genom utvärderingar öka kunskapen i den samlade svenska biståndsförvaltningen, såväl om resultat och effekter av utvecklingssamarbetet såväl som effektiviteten i användningen av biståndsmedel."

Kravet på återrapportering säger att projekten ska redovisas avseende innehåll och att detta gäller både avslutade och pågående projekt. SADEV ska även motivera projektens relevans med koppling till framtida insatser vad gäller svenskt utvecklingssamarbete.

Mål 2

”Att sprida kunskap om myndighetens utvärderingar så att de blir tillgängliga för intressenter i Sverige och utomlands.”

Åtterrapporeringen ställer i det här fallet krav på en redovisning över publicerade utvärderingar samt en redovisning av andra initiativ för att sprida kunskap - t ex seminarier som SADEV arrangerat.

4.3 Prioriterad inriktning på verksamheten

Sedan starten har SADEV påbörjat ca 20 utvärderingsprojekt och 7 av dessa har slutförts och publicerats. Projekten, som presenteras i rubrikform nedan, täcker en rad aktuella områden inom dagens utvecklingsdebatt. Tre huvudteman i SADEVs utvärderingar är demokrati/MR, multilateralt utvecklingsamarbete, och EU-biståndet, men en entydig kategorisering av utvärderingarna låter sig inte göras eftersom många utvärderingar spänner över flera områden. De nya utvärderingsprojekt som startas 2008 planeras främst inom redan befintliga inriktningar men det finns även förslag på nya inriktningar som kan bli aktuella, exempelvis inom miljöområdet och med inriktning på näringslivsutveckling.

Valet av nya projekt sker med utgångspunkt från SADEVs kriterier för val av projekt och idéförslag framtagna i samband med verksamhetsplaneringen. I prioritering och beslut om projekt sker även en intern diskussion inom kollegiet på SADEV, och externt med företrädare för utvärderingens avnämare.

Två kriterier är obligatoriska vid val av projekt:

- Policyrelevans, vilket innebär att projektet ska vara relevant utifrån de mål som finns uppsatta för verksamheten
- Genomförbarhet och effektiv resursanvändning, vilket innebär att kompetenstillgång såväl internt inom myndigheten som externt hos potentiella samarbetspartners måste beaktas.

Vid sidan av de obligatoriska delarna ska hänsyn även tas till ett antal riktlinjer i samband med val av projekt:

- Komplettering och fördjupning av utvärderingsprojekt vilket omfattar utvärderingar genomförda både internt inom SADEV och av externa aktörer.
- Synergieffekter mellan olika projekt initierade av SADEV och samverkan med andra aktörer är också faktorer som avgör projekturval.

4.4 Utmaningar i verksamheten

Policyrelevans och verksamhetsplanering

SADEVs utvärderingar ska vara relevanta för beslutsattare inom svenskfinansierat utvecklingsamarbete, inte minst på UD och Sida. En kontinuerlig dialog med avnämargrupper och informerade referenspersoner ingår i SADEVs projektcykel enligt myndighetens projekthandbok. En hög policyrelevans förutsätter en bred överblick över vilka frågor som är aktuella inom ett område. Dessutom krävs en god framförhållning så att utvärderingar kan färdigställs i tid för att möta kunskapsbehov hos avnämarna. Former för fördjupad dialog med UD och Sida där frågor som prioriteras av SADEV, samtidigt som ett antal kunskapsöversikter genomförs över strategiska områden (se lista nedan).

Spridning av utvärderingsresultat

Ett av de specifika mål som finns med i regleringsbrevet är att SADEV ska sprida kunskapen som myndighetens utvärderingar leder fram till, både inom Sverige och utomlands. Förbättrad kommunikation och ökad tillgänglighet bidrar till att utvärderingsrapporterna lättare kan spridas till relevanta målgrupper och övriga intressenter. SADEVs projekthandbok behandlar spridningsarbetet och ger vägledning inom detta område. De rutiner som finns idag - t ex tillhandahållandet av rapporter via Internet och presentationer i samband med konferenser - kan utvecklas ytterligare. Genom att även utveckla samarbetet med andra aktörer inom utvärderingsområdet skulle positiva effekter också kunna uppnås gällande spridning av information. Dessutom är det bra om ytterligare kanaler för att tillhandahålla information identifieras.

Kompetensutveckling och rekrytering

En nyckelresurs är naturligtvis medarbetarna och den kunskap som dessa besitter. Idag har SADEVs medarbetare en bred kompetens inom olika områden vilket är en förutsättning för att leva upp till de uppställda målen för myndigheten. Ungefär hälften av medarbetarna har magisterexamen eller motsvarande, medan övriga har disputerat. Flera medarbetare har även längre eller kortare erfarenhet av arbete inom olika utvecklingsaktörer i Sverige och internationellt. SADEVs ambition är att behålla och utveckla denna kompetens genom att löpande satsa på medarbetarutveckling. Idag sker detta både genom gemensamma utbildningar och individuell kompetensutveckling. I framtiden blir kompetensförsörjning en fråga av strategisk betydelse som kommer ha stor inverkan på möjligheten att bredda inriktningen på utvärderingsprojekten och stärka kvaliteten ytterligare. Det handlar också om att säkra denna tillgång på längre sikt. Ledningsfunktionen av myndighetens resurser spelar naturligtvis roll både avseende kompetensutveckling och rekrytering.

Internationell samverkan

Genom internationellt samarbete kan SADEV få tillgång till information om aktuella frågor och processer inom utvecklingsamarbetet. Vidare kan SADEV öka genomslaget för sitt mandat genom att delta eller leda gemensamma utvärderingar med andra utvärderingsaktörer. Ökat samarbete med internationella utvärderingsaktörer är därför ett prioriterat område som en särskild arbetsgrupp arbetar med på SADEV. Ett huvudmål för arbetsgruppen är att hitta effektiva

former för samarbetet som säkerställer en fortsatt hög relevans för SADEVs huvudsakliga avnämare på UD och Sida.

Kvalitetssäkring

Rutinerna för kvalitetssäkring av SADEVs utvärderingsprocess kan tydliggöras och förstärkas. SADEV ser användandet av vetenskapliga metoder som en del av arbetet med att säkra kvalitet genom att få hög tillförlitlighet i resultat och rekommendationer. Inom SADEV pågår en diskussion gällande hur vetenskapliga metoder ska definieras och tillämpas. Att hålla denna diskussion levande framöver är naturligtvis betydelsefullt för att kvaliteten i arbetet ska stärkas även på längre sikt.

Administrativa rutiner och stödfunktioner

Då SADEV är en relativt nystartad organisation är det viktigt att hitta rutiner för verksamheten. I ett inledande skede är det många områden som måste byggas upp parallellt vilket ställer höga krav och tar stora resurser i anspråk. Att detta arbete görs grundligt och korrekt är betydelsefullt då det ligger till grund för det fortsatta arbetet samt för att de uppsatta målen ska nås. Samtidigt krävs en effektiv organisation som kontinuerligt utvecklas och anpassas till de omständigheter under vilka myndigheten verkar. Myndighetens placering i Karlstad ställer särskilda krav på arbetsformer. Den administrativa funktionen inklusive stödfunktioner har en nödvändig roll för att säkra kvaliteten i SADEVs arbete och för att underlätta genomförandet av utvärderingsprojekt. SADEV har idag en väl fungerande administration som kontinuerligt arbetar för att bibehålla kvaliteten genom att fortlöpande uppdatera rutiner och genom att föra en dialog med utvärderarna om deras behov.

4.5 Avslutade projekt

- Mål- och resultatstyrning inom det internationella utvecklingssamarbetet
- Användning och val av biståndsform
- Kunskap och lärande i biståndsorganisationer
- Resultat av stöd till det civila samhället
- Bistånd, ekonomisk tillväxt och effektivitetsutveckling
- The EU and its policies
- Lär sig Sida mer än förr?

4.6 Pågående projekt

- Insatser för att motverka korrupcion i det svenska utvecklingssamarbetet
- Effektivare stöd för demokrati och mänskliga rättigheter – hur kan arbetet med att integrera ett rättighetsperspektiv i det svenska stödet förbättras?
- Vägar till inflytande på EU:s utvecklingssamarbete hos utvecklingsländerna: Vad fungerar och varför?
- Utvärdering av Swedfund International AB
- Multilaterala organisationers effektivitet – utvärdering av sektorn "democratic governance" inom UNDP

- Utvärdering av Management Response System i biståndsorganisationer
- Attitydförändring i biståndsverksamheten: Sidas lärande i ett 20-årsperspektiv
- Måluppfyllelse och effektivitet i svenskt bistånd
- Ekonomisk tillväxt och strategier för fattigdomsbekämpning
- Partnerländers perspektiv på Parisagendan – fallstudie i Moçambique
- Går svenskt bilateralt bistånd till de verkligt behövande?

Pågående kartläggningar

- Miljöbiståndet
- Demokrati/MR
- Stöd via civila samhället

5 SIDA/UTV

5.1 Sekretariatet för utvärdering och intern revision (UTV): 1995-2008

Sekretariatet för utvärdering och intern revision (UTV) bildades i samband med den stora omorganisationen av svenskt utvecklingssamarbete 1995, då flera svenska biståndsaktörer samlades inom en organisation - Sida. Sekretariatet placerades på Sida, men garanterades en oberoende ställning. Detta oberoende säkerställdes genom att UTV:s utvärderingsplan fastställdes och rapporter i första hand riktades Sidas styrelse. Utvärderingsverksamheten, som följt och följer OECD/DAC:s riktlinjer för utvärdering, har haft två övergripande målsättningar: att dokumentera resultat och skapa insyn i utvecklingssamarbetet, samt att bidra till organisatoriskt lärande.

Sekretariatets bemanning har varierat men har under senare år bestått av en chef, sex utvärderare, två internrevisorer, en dokumentalist och administrativ personal. UTV:s uppgift har varit att upphandla och styra större utvärderingar av strategisk betydelse för svenskt utvecklingssamarbete och sprida resultaten till berörda intressenter inom och utom Sida. Därtill har UTV haft ett ansvar för att publicera de många utvärderingar, oftast utvärderingar på projektnivå, som upphandlas av andra avdelningar på Sida och utlandsmyndigheterna i länder där Sida verkar. Sekretariatet har vidare haft ansvar för metodutvecklingsarbete och rådgivning om utvärderingsfrågor på Sida. Under de senaste fem åren har UTV i allt högre utsträckning också deltagit i stora internationella samutvärderingar inom områden av strategisk betydelse för det internationella utvecklingssamarbetet.

Under perioden 1995-2007 har UTV publicerat 528 utvärderingar i serien *Sida Evaluations*, varav 33 har varit större utvärderingar producerade av UTV. UTV har vidare producerat och publicerat 40 *Sida Studies in Evaluation* och 43 *UTV Working Papers*, samt varit delaktiga i produktionen och publiceringen av 20 internationella samutvärderingar. Sekretariatet har också framställt en uppskattad handbok i utvärdering, som till dags dato tryckts i 8 000 exemplar.

5.2 Sekretariatet för utvärdering (UTV): 2008-

Sida står för närvarande inför en genomgripande omorganisation, som ska vara genomförd den 1 oktober 2008. I samband med omorganisationen har Sidas internrevision förflyttats från UTV, som därmed byter namn till Sekretariatet för utvärdering (UTV). Förutom internrevisorerna blir personalstyrkan ungefär densamma som tidigare. I och med att svenska myndigheter sedan årsskiftet inte längre har några styrelser, förändras UTV:s relation till Sida. I stället för att fungera som ett oberoende sekretariat, underställt styrelsen, placeras sekretariatet tillsammans med ett sekretariat (för juridisk rådgivning) och sju avdelningar inom

området Management, som jämte Policy och Operations är ett av tre verksamhetsområden i Sidas nya organisation.

Enligt de indikationer som hittills givits kommer UTV att tillförsäkras ett visst oberoende, men det är i nuläget oklart hur detta oberoende kommer att gestalta sig. Mandatet tycks i andra avseenden bli ungefär detsamma som tidigare. Det innebär att UTV kommer att fortsätta att arbeta med internationella samutvärderingar inom utvecklingssamarbetet, upphandla, leda och i viss mån genomföra utvärderingar av strategisk betydelse för Sida, ansvara för samordning och publikationen av alla Sidas utvärderingar, samt bedriva rådgivningsverksamhet och metodutveckling.

5.3 Utmaningar i verksamheten

Stor komplexitet i verksamheten

Utvecklingssamarbete är en mycket komplex verksamhet. I de länder där Sida bedriver långsiktigt utvecklingssamarbete agerar väldigt många andra biståndsaktörer. Det rör sig om andra länders bilaterala aktörer, multilaterala organisationer, privata givare samt en stor mängd internationella enskilda organisationer (NGO:s). Förutom att dessa olika aktörer ofta finansierar eller med finansiering från varandra bedriver egna projekt samarbetar de på olika sätt med myndigheterna och det civila samhället i det land där de verkar.

I allt högre utsträckning samfinansierar de bilaterala och i viss mån multilaterala givare program i olika sektorer. Det betyder att flera givare, med samfinansiering från partnerlandet, finansierar program med gemensamma mål. Det kan exempelvis handla om reformer i hälsovårdssektorn eller utbildningssektorn. I allt större omfattning bidrar Sida också till så kallat budgetstöd där man, givet att landet har utvecklat en realistisk fattigdomsbekämpningsstrategi och även tillfredsställer ett antal andra svenska krav, bidrar till finansieringen av ett lands statsbudget. Förutom detta långsiktiga utvecklingssamarbete finansierar Sida också katastrofinsatser och har program i länder som befinner sig i en konflikt- eller postkonfliktsituation. Man stödjer också flera länder i Europa i deras strävan att bli medlemmar i EU.

Komplexiteten i utvecklingssamarbetet bereder många utmaningar för utvärderingsverksamheten. En av dessa utmaningar är att effektiviteten av det svenska biståndet kan helt enkelt inte avläsas utifrån resultat på en hög aggregerad nivå; exempelvis huruvida fler barn faktiskt går i skolan, om färre människor drabbas av HIV/Aids, eller om ett lands BNI stiger. Eftersom Sveriges finansiella bidrag till utvecklingen i samarbetsländerna är relativt blygsamma beror resultat på den nivån på en mängd andra faktorer än det svenska biståndet. Det är en utmaning att försöka förklara detta faktum för tjänstemän, politiker och allmänhet som har ett legitimt intresse av att få information om resultaten av svenskt utvecklingssamarbete.

En annan utmaning är att på ett relevant sätt verkligen utvärdera vilka resultat de svenska ansträngningarna genererar. I en situation där samarbetet med samarbetsländerna och andra givare blir allt tätare är det exempelvis knappast

längre meningsfullt, eller ens möjligt, att försöka utvärdera effekterna av det specifika svenska bidraget, eller ens givarnas samlade bidrag, till utvecklingen. Denna situation gör det också klart exakt vad Sida egentligen har ansvar för, och inflytande över.

Av dessa och andra skäl är det rimligt att utvärderingen av utvecklingsarbetet i allt högre utsträckning görs gemensamt med samarbetsländer och andra givare. I denna kontext är det vidare angeläget att bygga upp och stödja samarbetsländernas egna utvärderingssystem.

I den mån Sveriges specifika insatser kan utvärderas rör det sig närmast om att klargöra vilken inverkan Sida och andra svenska aktörer haft vad avser utformningen av den specifika insatsen. Här kan man exempelvis utvärdera i vilken utsträckning policier för det svenska biståndet inkorporerats i insatsen, och huruvida detta haft någon positiv eller negativ betydelse för insatsens effektivitet. Det är också möjligt att utvärdera relevansen av insatser som Sverige finansierat.

Många och ambitiösa policier

När det gäller den viktiga frågan om policy-utvärdering anmäler sig ett par specifika problem för utvecklingsarbetet. Eftersom Sverige undertecknat den internationella Paris-deklarationen om biståndseffektivitet har man förbundet sig att undvika bilaterala utvärderingar av samfinansierade insatser. Samtidigt kan man anta att intresset för att i gemensamma utvärderingar granska genomslaget av svenska policier inte nödvändigtvis är särskilt stort.

Ett annat problem är att antalet svenska policier är stort och målen ambitiösa. Varje insats som Sida finansierar påverkas bl.a. av policier om kapacitetsutveckling, jämställdhet och miljö. De ska genomsyras av perspektiv som får form i policier om fattigdomsbekämpning, mänskliga rättigheter och demokrati. Vidare ska insatserna även förhålla sig till de principer om lokalt ägarskap och samordning som uttrycks i Parisdeklarationen. Därutöver måste bland annat korruptionsrisker och uppföljningsbarhet beaktas. Allt detta i korruptionsbenägna, odemokratiska, ojämnställda miljöer där kapaciteten att genomföra reformer över huvud taget är mycket svag, och där man som nämnt måste komma överens med många andra aktörer.

Policyutvärdering har därtill ofta en benägenhet att fragmentera verkligheten: Man analyserar en viss policy, utan att fullt ut beakta den stora mångfald av andra policier och uppgifter som en organisation ska genomföra. På grund av bristen på helhetsperspektiv tenderar rekommendationerna från sådana policy-utvärderingar att vara överambitiösa för att inte säga oralistiska. Detta gör att många praktiker (i Sidas fall handläggare) inte upplever policy-utvärderingar som särskilt relevanta. Att beakta helheter, snarare än att analysera fragment av en helhet, är därför en stor utmaning för all policyutvärdering. Ja, kanske för all utvärdering över huvud taget.

Relevans och användbarhet

För att utvärderingarna ska användas till sin fulla potential, måste den operativa personalen finna dem relevanta. Det är då de intresserar sig för resultaten, och

anstränger sig för att agera i förhållande till rekommendationer. Samtidigt är det viktigt att utvärderare förstår den operativa personalens situation och behov. Först då kan de utforma utvärderingar på ett relevant sätt, och utforma realistiska rekommendationer. För att kunna utforma relevanta och användbara utvärderingar krävs därför en mycket nära dialog mellan utvärderare och chefer och handläggare i den operativa verksamheten både när det gäller att bestämma utvärderingsområden, genomföra utvärderingar, och att använda utvärderingar.

Av denna anledning har UTV under årens lopp arbetat allt mer med utvärderingsprocesserna, där operativ personal i ett tidigt skede av utvärderingsprocessen involverats i referensgrupper. För att öka användningen av utvärderingsresultat är det troligt att fler utvärderingsintressenter borde involveras mer aktivt i utvärderingsprocesserna. Detta är en utmaning, eftersom det kräver att intressenterna är villiga att avsätta tid för utvärdering. Inom utvecklingsarbetet är en annan stor utmaning att intressenterna är så många. De som kan och bör använda sig av utvärderingsresultat är inte bara personal i Sverige och på svenska utlandsmyndigheter utan också (beroende på utvärderingens karaktär) exempelvis representanter för samarbetslandet, genomförandeorganisationer, andra givare och de människor som i slutändan ska gynnas av biståndet – de fattiga människorna i samarbetsländerna. Att utveckla utvärderingars relevans och användning för alla dessa intressenter är en stor utmaning.

5.4 Avslutande och pågående utvärderingar under 2007 (utdrag från UTV:s årsrapport)

UTV's evaluation projects 2007 are listed below with the end of year status (i.e. completed, ongoing) in brackets. The evaluation plan for 2007 comprised 13 evaluation projects and several dissemination activities sorted under 6 different themes. In addition to the evaluation projects listed in the plan, three other projects were initiated during the year. (indicated as "new" below).

• Theme: Aid Effectiveness

- *Paris Declaration* (ongoing)
UTV participate in the broader advisory group.
- *Statistical Capacity Building* (new, ongoing)
This is a thematic study (DFID lead) within the Paris Declaration Evaluation. The study, including both partner and donor case studies¹, was commenced in late 2007 and is expected to be finalised in May 2008.
- *Strengthening Public Financial Management systems* (new, ongoing)
Discussions on a joint evaluation project (DFID lead) was initiated in late 2007.
- *Sida's Trade Related Support* (ongoing)
A pre-evaluation study was performed² during 2007 and a seminar was arranged to present the findings and to discuss evaluability and the call

¹ With the Swedish support to statistical capacity building being one of the case studies.

² UTV Working Paper 2007:2.

for a full scale evaluation of Sida's trade related development cooperation.

- *Exit management* (ongoing)
As lead agency for this joint evaluation UTV has coordinated the work of the Steering Group and the consultant during the year. Five country case studies have been carried out and draft reports have been discussed at a Steering Group meeting during the fall and the work with the synthesis report has commenced. Preliminary evaluation findings have fed into the Swedish country concentration process.³ The evaluation is expected to be completed during the first half of 2008.
- *Review of Sida evaluations and audits* (completed)
In the beginning of the year a review of all Sida's evaluations 2006 was made. The review summarizes the results of the evaluations along DAC evaluation criteria⁴ and also made an inventory of the management responses to the evaluations.⁵
- Peer review: evaluation function at the World Food Programme (new, completed)
The peer review was carried out by a group of international evaluation experts with Sida's evaluation department leading the review. The review assessed the strengths and weaknesses of the evaluation function at WFP along three criteria or dimensions: independence, credibility and utility.⁶

• Theme: Aid Modalities

- *Policy dialogue, including the rights perspective* (ongoing)
A pre-evaluation study was initiated during the fall of 2007.

• Theme: Policy Evaluations

- *Sida's work in the health sector* (on hold)
UTV and Sida's Health Division have been discussing the possible scope for a health sector evaluation. Owing the capacity constraints at the Health Division it was decided that an evaluation would not be initiated during 2007 but will be brought up for renewed consideration during 2008.
- *Sida's work in the education sector* (ongoing)
UTV and the Education Division have jointly performed an evaluation of the guidance of Sida's educational support. A draft synthesis report was presented at a seminar at Sida in early 2008.

³ The consultant was engaged to comment on the Ministry for Foreign Affairs guideline for country phase out strategies and was also invited to Sida in October to present preliminary findings.
⁴ The DAC evaluation criteria are relevance, impact, effectiveness, efficiency and sustainability.
⁵ The review, requested by the government in its letter of appropriation, is published as an UTV Working Paper 2007:1.
⁶ Published by Sida 2007.

• Theme: Democratic Governance and Human Rights

- *Citizens' Voice and Accountability* (ongoing)
This joint evaluation has produced a literature review and five country case studies have been performed. Sida has together with the Belgian Development Co-operation funded the case study in the DRC. UTV hosted the third Evaluation Core Group meeting in Stockholm in June 2007. In April 2008 a synthesis report is expected.
- *Diakonia's Latin America programme* (completed)
The results of Diakonia's regional program for Latin America is assessed through a longitudinal study of a selection of eight projects.⁷ The evaluation report was published in early 2008.⁸

• Theme: Peace Building and Humanitarian Assistance

- *Links between Relief, Rehabilitation and Development (LRRD) after the tsunami disaster – part II* (ongoing)
An approach paper for this joint evaluation project has been produced. This second phase centres largely on the same topics as the first phase but with a stronger emphasis of the views of the affected population and in close cooperation with affected countries in the region.

⁷ The evaluation represents methodological novelty, as it will involve groups of local anthropologists and sociologists making repeated visits to the projects selected, hence trying to gauge changes in the participants' behaviour, actions, social relationships and beliefs.
⁸ Sida Evaluation 2008:2.

6 STATSKONTORET

Statskontoret genomför på uppdrag av regeringen utredningar, utvärderingar och uppföljningar av statligt och statligt finansierad verksamhet. Vi bistår också Regeringskansliet och kommittéväsendet. Uppdragen innebär att vi

- analyserar och granskar den offentliga förvaltningen,
- utvärderar effekter av statliga åtgärder,
- tar fram underlag för omprövning och effektivisering,
- föreslår utvärderingar och studier.

Statskontoret genomför i mycket begränsad utsträckning studier på eget initiativ. Vi får inte ta uppdrag från myndigheter, kommuner, företag eller organisationer. Vår verksamhet är anslagsfinansierad och vi deltar inte i upphandlingar, t.ex. inom EU:s utvärderingsverksamhet. Myndigheten är liten, cirka 35 utredare. Därutöver anlitar vi i viss omfattning forskare och konsulter i uppdragsverksamheten.

Uppdragen är inte avgränsade till någon viss sektor utan kan komma från alla departement och avse verksamhet inom alla utgiftsområden. Var tyngdpunkten i uppdragen ligger växlar över tid och återspeglar regeringens behov av sektorsoberoende beslutsunderlag för reformarbetet. Kärnan i uppdragen är det offentliga åtagandet – avgränsning, styrning, organisation, finansiering och genomförande. Ett utvärderingsuppdrag till Statskontoret kan avse både processer och effekter.

Statskontoret har för närvarande inget uppdrag som rör det internationella utvecklingssamarbetet. Under år 2005 genomförde Statskontoret på regeringens uppdrag en översyn av styrningen och förvaltningen av det svenska internationella utvecklingssamarbetet.⁹ Exempel på pågående regeringsuppdrag inom andra politikområden är:

- granska Arbetsförmedlingens kontrollarbete med att förhindra felaktiga utbetalningar,
- utveckla myndighetsanalyser,
- följa upp och granska omställningsarbetet inom det militära försvaret,
- utreda vem som bör ha rätt eller skyldighet att omhänderta, sanera och flytta skeppsvrak och ägarlösa båtar,
- granska Försäkringskassans förändringsarbete,
- följa upp och utvärdera finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet,

⁹ Sveriges internationella utvecklingssamarbete. Styrning, ansvar och inriktning (2005:31)

- göra en nulägesbeskrivning av byggsektorn (konkurrens, byggfel och byggfusk, ansvar, tillsyn och kontroll, svart arbetskraft och andra skattefrågor m.m.),
- utvärdera svenskundervisning för invandrar